

CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, profesori, studenți și săteni 200 Lei
"autoritățile satești" 300
"instituții particulare și de stat" 400
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA.”
C. A. ROSETTI.

Director:
Generalul NICOLAE PETALA

REDACTIA, STR. REGALA No. 16.

BUCUREȘTI 20 IANUARIE 1929

ADMINISTRAȚIA STR. REGALA No. 16

ANUL IX, Nr. 262.
Apare în fiecare Duminică

ZARVA CALENDARULUI

1. PRICINA ZARVEI. 2. CE VA FACE SFT. SINOD. 3. SE VA SCHIMBA DATA? 4. O CHESTIUNE MAI DE TEMEI.

1. Foile zilnice au pus lumea îndată în cunoștință despre neliniștea iscată în țară pentru treburile calendarului și, în deosebi, pentru data la care se va ține Paștele anul acesta.

Toată cearta e împrejurul a două date: când să se fie Paștele? la 31 Martie sau la 5 Mai? Sf. Sinod a hotărât că la 31 Martie. Dar celelalte Biserici ortodoxe au să fie la 5 Mai. Mari pături din poporul nostru. În laturile de sus și de răsărit ale țării, vor, de asemenea, să-l ținem la 5 Mai.

Care dată e mai bună și ce este de făcut?

2. Sf. Sinod a hotărât o dată ca se va ține la 31 Martie. Dar față de neliniștea pentru data praznicului Paștelui, acest sfat al Vlădicilor noștri se va aduna din nou la 21 Ianuarie, pentru a hotărâți în această privință. Ce va hotărâți Sf. Sinod, noi nu știm. De va păstra hotărârea veche, e stăpîn să o facă; de va schimba vechea hotărâre pentru a zice «5 Mai», iar e stăpîn. Temeiuri pentru a da o hotărâre sau alta, se pot găsi și apăra. Dacă luăm data de 31 Martie, o facem pentru a ne feri de unele greutăți, anume pentru a nu călca peste Postul Sfinților Apostoli, care este vătamă, dacă punem Paștele prea în vară. Dacă punem data de 5 Mai, suntem la adăpost de alte greutăți, anume vom ține Paștele odată cu toată Biserica ortodoxă și nu ne vom deosebi de ea. Prin urmare în amîndouă împrejurările să ne ferim de ceva.

Dar cum e mai bine?

Noi nu vom s'o luăm înainte peste hotărârea Sfinților Sinod. Dacă Prea Sfinții noștri Vlădici au zis 31 Martie, au făcut o tocmai din grija de a nu aduce vătămare Postului Sfinților Apostoli și deci au avut un temei. Dacă cumva, după cum mulți se așteaptă, vor aduce o schimbare și vor zice 5 Mai, iar vor avea un temei greu la cîntar, anume acela de a nu pune praznicul Paștelui în deosebire de praznicul din întreaga Biserică ortodoxă. Va trage temeiul acesta mai greu la cîntar, ca cellalt, nu va fi o greșală ba încă, pe deasupra, vor înălțura un prilej de zarvă în țară.

3. Noi socotim că, după cum cumpănim lucrurile, temeiul acesta va trage destul de greu și Sf. Sinod va hotărâți data de 5 Mai. Dar nu știm nimic ce va face. E numai o presupunere a noastră. Ceiace e mai adevărat e că mai pe gustul lumii ar fi să avem Paștele la 5 Mai, fiindcă sărbătoarea e mai în vară. Data de 5 Mai înseamnă data de 22 Aprilie stilul cel vechiu, adică o prea plăcută dată pentru Paște, iar data de 31 Martie ar fi data de 18 Martie stilul vechiu, deci o dată mai în iarnă decît cea mai de vreme dată (22 Martie) cînd putea cădea Paștele în stilul cel vechiu. Se înțelege însă, nu chestiunea de gust va hotărâți, ci alte temeieri, mai grele la cîntar.

Dar nu va fi o greșală ca, după ce odată a hotărât într'un fel, Sf. Sinod acum să hotărârească altfel? Nu va fi

acesta un temei ca Sinodul să își ține hotărârea veche?

Nu. Orice judecată poate lua din nou la cercetat ce a fost mai înainte, dacă se ivesc pricini nouă de cercetat, și încă e un lucru de înțelepciune de a cumpăni pricinile cele nouă. Deci dacă Sf. Sinod va hotărâți acum altfel de cum a hotărât, niminea nu va avea pricină să cîrtească spunînd că de ce odată a făcut așa și acum face altfel? Se înțelege, greutăți și supărări pot fi, pentru că lumea a apucat ași tipări calendare cu data Paștelui de 31 Martie. Dar noi zicem că, față de gustul lumii de a avea Paștele mai în vară, poate că ea va fi bucuroasă să se schimbe data, iar în calendarele tipărite într'un fel, oricine își poate face cîteva în îndreptări. Și dacă cineva nu se pricepe, n'are decît să vie cu calendarul la un preot și gata este. Ba încă, dacă Sf. Sinod va hotărâți schimbarea, iute arătăm noi la ziar cum să se facă îndreptarea și chiar tipărim coloane întregi cu lunile în care se aduc schimbări.

Fără îndoială, nu în partea aceasta e greutatea. Iar pentru a găsi o îndreptare ca să se facă această schimbare, iar nu este nici o greutate. Se înțelege, este un lucru de mare însemnătate ca toți ortodocșii să fie Paștele la același dată. De oarece Paștele cade în 1929 destul de în vară, nu se putea ști din Mai trecut ce au să facă cu data Paștelui Bisericiile ortodoxe care și-au prefăcut calendarul. De oarece acum însă se știe bine ce vor face celelalte Biserici ortodoxe, iată un fapt nou pe care Sf. Sinod îl poate avea în vedere și să puie Paștele nostru, în anul acesta, la rînd cu Paștele din întreaga Biserică ortodoxă.

Deci iată că se poate găsi un temei cu care Sf. Sinod să nu lasă de loc scăzut, dacă va veni cu o schimbare. Noi atît avem de spus pentru acum în latură aceasta, dacă vom avea de spus mai mult, după ce vom vedea hotărârea Sfinților Sinod. Voim însă să spunem ceva în altă latură.

4. Calendarul este un mijloc pe care l-au născocit oamenii ca să măsoare timpul. Așa cum ai metrul sau stînjenuț, ca să măsoari întînderea, ai calendarul ca să măsoari vremea. Calendarul deci nu este un lucru bisericesc, ci Biserica numai se slujește de el ca să și puie sărbătorile ei la cutare sau

la cutare dată. De aceea calendarul nici n'a fost născocit de oamenii Bisericii, ci de alți oameni, încă înainte de întemeierea Bisericii creștine de Domnul Hristos. Calendarul însă își capătă însemnătate pentru noi, numai ca să știm data cînd punem sărbătorile și mai cu seamă Paștele, de care țin aștea alte sărbători. O jumătate întreagă de an multe sărbători merg după data Paștelui, iar în cealaltă jumătate, Duminicile își au felurite părți din slujba lor tot după data Paștelui. Iată deci cîtă însemnătate își are Paștele pentru slujbele creștinești.

Toate bune. Dar ce la mulțimea norodului din toate lucrurile acestea?

Ca în multe altele, mulțimea nu ia pentru sine adîncul și temeiul sărbătorii bisericești, ci numai lucrurile cele mai ușoare, dela fața lor. Vezi lumea neliniștită acum și pe unii otrîndu-se pentru data Paștelui și că de ce s'o aveau la cutare dată și nu la cealaltă? Nouă ne pare bine cînd vedem că oamenii poartă grijă și încep a învăța și el cele bisericești și nu stau ca niște momii, cărora nu le este nici cald nici rece. Nu. E bine că se scoală și întrebă și cer. Dar venim și noi cu întrebarea înaintea lor: De ce oare cereți numai cele ușoare și nu și pe cele grele? Căci afară de data cînd va fi să ții Paștele, mai este una și mai de seamă: Cum ai să-l ții? Ai să-l ții la 5 Mai mai creștinește decît la 31 Martie? Ia să te vad: Nu cumva ai să iei numai data serbării, iar ținerea ei are să fie cea păgînească, cu beții și cu bătaii, cum este năravul multora la vreme de praznic?

Apoi de fraților, creștinește nu este numai să ai data la care ții, ci mult mai mult este CUM ȚII. Căci dacă Sf. Sinod îți va face pe plac și va hotărâți pe 5 Mai și noi vom zice bine a făcut! Oare veți fi voi mai cuminți? Oare vă veți opri voi la data aceasta cu sfințenie și veți bea la aceasta mai puțin ca la cealaltă?

Aici e aici, și cine nu ia în seamă aceasta, face întocmai ca făcîrnicii pe care Domnul Hristos îi osîndea la vremea Sa. Căci și cărturarilor și fariseilor de atunci luau partea ușoară a legii, cum să se închine și cît să dea zeului la altar, dar treceau cu nepăsare peste alte datorii mai adînci ale legii.

Iată ce voim să spunem noi la acest prilej, care e ceva mai de temei decît data.

Arhim. S. RIBAN

Cugetări

Prin iubire omul se aseamănă lui Dumnezeu; iubirea îndumnezeiește cerul și face din pămînt locașul Domnului.

Nu mai cel tare biruie soarta; pe cînd cel slab cade prăbușit de ea.

De vrei să te înalți spre cer, leapădă grija de cele pămîntești; fugi de preocupări meschine; intră în lumea idealului!

Omul de rînd se risipește în griji mărunte și interese personale.

Înfăptuește binele! Atunci hrănești planta sfîntă a umanității. Crează frumosul! Atunci sămenii sămînță dumnezeiască.

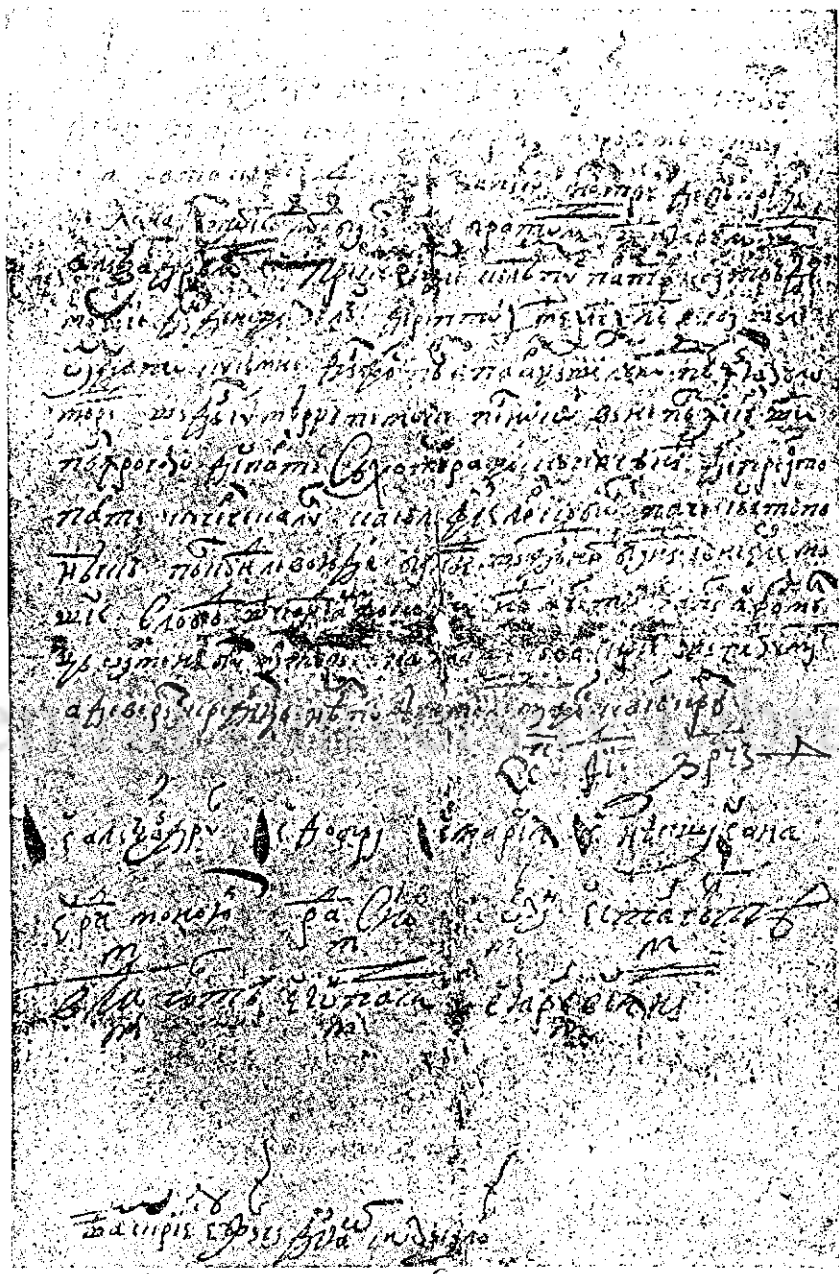
Schiller

Din trecutul neamului nostru

În unele sate de moșneni sau razeși, cum le zice în Moldova, se păstrează până astăzi numeroase acte vechi. Ele sînt scrise cu litere vechi chirilice. Aceste acte se citesc cu multă greutate, mai ales cînd sînt așezate pe 2-3 rînduri, cum se obișnuia adeseori. Unii săteni, cari au moștenit dela moștrămoși acte vechi, de astfel neputînd ceti cuprinsul lor, le aruncă sau ard, iar alții mai pricepuți, le dau la oameni cunosători ai scrisului vechiu, spre a le cerceta.

Din cetirea acelor acte se poate vedea și de generațiunea de astăzi, de cîtă îndemnare dădeau dovadă lo-

dat cu seamne: din jos până apa Arghișului pîn(ă) în izul morii și din sus merge pe muche pîn nucu, vine pînă în scurs(ură) și pînă în rogozu. Deoparte, să hotărîeste cu Coceanii, de pe altă parte, cu Cercel Calu, ca să le fie lor cu bun(ă) pace, să o stăpînească, pînă cînd le voiu da banii și cînd am făcut noi acest zapis, au fost mulți oameni buni mărturie, care mai jos să vor scrie și pentru mai adevăr(ă) credință, ne am pus deagetile mai jos ca să (crează).

gofei sau proșii din trecut, de a căror mîna s'au scris cele mai multe acte.

Literele chirilice nu se mai întrebuițeau cam de acum 60 de ani. Mai multe veacuri însă, ele au fost folosite pe întregul pămînt al țării.

Din actele vechi scrise cu acest fel de litere, și acum putem cunoaște limba vorbită de strămoși, obiceiurile din trecut, precum și starea locuitorilor. Cele mai multe acte vechi se numiau Zapise (de vânzare sau zalogire) iar altele diate sau audiate, prin care se arăta averea lăsată celor iubiți ai lor, de cei cari și simțeau moartea apropiată.

Pe la începutul veacului al XIX-lea se întălnesc în număr destul din mare și foi de zestre.

Pentru cunoașterea scrisului vechiu românesc din trecut, dăm aci mai jos facsimilul și cuprinsul unui zapis de zalogire din 1796 = (1686), adică de acum 243 ani.

Cuprinsul său este următorul:

Adecă eu Alixandru feciorul Chefiu dinpreună cu muma noastră Dobra, dinpreună cu sora mea Maria i sora-mea Neacșa i (A)na fata Chefei, dat-am zapisul nostru de bun(ă) credință la m(ă)na S:oiței lui Balint și a Bratului și Jaurului și a Lixandruului, precum să s(ă) știe că le-am pus partea noastră de moșie din Dănești, zalog de-reptu 45 le vechi și le-o-am

Sept(embrie) 19(ea)t 7196 = (1688).

Eu Alixandru, eu Dobra, eu Maria, eu Neacșa, eu Ana, eu Rad(u) Monoiu, Rad Snov, eu Orzan, eu Stan Gârtea, eu Vlad Gârtea, eu Ion... eu Iarul Viianii (martori).

Și am scris eu Jirnga diiac cu zisa lor.

Cetitorii pot vedea de aici anevoința vechiului scris românesc și felul cum se alcătuiau actele de zalogire. Taria acestor acte, o facea iscălitura scriitorului și a martorilor. Ele nu erau scrise ca astăzi de oamenii de legi, ci de scriitorii din sate. Totuși rareori, se iviau cazuri, cînd nu erau ținuți în seamă.

Deci, este foarte bine rugarea cea făcută o «Cultura Poporului» către cărturarii satelor, de a aduna și cerceta acest fel de acte, care ne desoperă trecutul. Pierderea acestor scumpe rămășițe ale trecutului, nu se poate înlocui.

Multe acte, unele foarte vechi, să găsească la săteni, cari nici n'ai banii să le aibă. Acest lucru l-am constatat însumi în comuna Dragoslavele, Muscel, unde am descoperit foarte multe acte vechi, dintre care o bună parte au și aparținut lucrarea «Dragoslavele» eșită de sub tipar la tipografia Gh. N. Vlădescu, Câmpulung, Muscel, iar altele se păstrează în manuscris.

Am dori ca în acest loc să putem vedea acte tot așa de vechi și de prin alte părți.

I. RĂUȚESCU

Chipuri din viața Romînească

Nu cei de care se vorbește mai mult sunt cei mai de sus în slujirea țării. În țara Romînească nu este multă lume care să cunoască pe Inginerul M. P. Florescu. Cu toate acestea domnia sa este un bărbat care merită să fie cunoscut, și prețuit de toată obștia romînească, pentru marile sale merite naționale. Are la inimă un bun al țării și pentru aceea nu încetează a striga o clipă, D. Florescu este un nedomolit apărător al pădurilor noastre, care de atîta vreme sunt supuse jafului și pustirii. Cu toate acestea de ani de zile domnia sa este aproape singurul glas care se aude în apărarea lor. În ziare, în sfatul țării, unde a fost deputat, în conferințe, oriunde găsește o împiejurare, d'nia sa se silește să trezească simțul nostru pentru acest bun al țării și da la iveală o mulțime de păcate săvîrșite împotriva acestui bun național. Din scrisul său, aflăm deseori cum zestrea noastră în păduri scade. Pădurile trebuie să ne fie scumpe, nu numai ca o avere națională, nu numai ca material lemnos și ca putere de rodire și umezeală pentru pămîntul nostru, ci și ca privilegii înviorătoare de suflet. Pădurea te însuflețește și te incintă. Ți se pare că

ea însăși are un suflet, pen-trucă în ea se află darul de a îmboldi simțirile noastre. Mult mai grăitoare este pentru un suflet de om pădurea decît un șes fără nimic pe el. Și cînd, dintr'un pămînt acoperit cu codri, ai făcut o întindere de pămînt fără nimic pe ea, e cași cum ai fi omorît pilcarii de vieți. Nu degeaba Eminescu al nostru are în scrisul său bucată atît de d'voasă, «Ce te laugenț codrule!»

Dintr'o conferință de curînd a d-lui M. P. Florescu, (la 9 Ian. a. c. în București la sediul Societății Politehnice), aflăm că averea noastră în păduri a mai scăzut, dela război încoace încă cu a șasea parte. El e singurul nostru apărător în această privință. De aceea obștia noastră romînească să se învețe a-l cunoaște, a-l prețui și a-l iubi. Domnia sa e numai un om de bine, ci și un adevărat apostol.

Ne pare bine că putem scrie despre d'nia sa aceste tînduri, care de mult trebuiau scrise și cu m'rare băgăm de seamă că nimenea nu le scrie. Eh! în țara noastră nu sunt scoși totdeauna în vîzului lumii to. mai oamenii cei mai de seamă ai ei

N. SILUREANU
Professor Universitar

LEGEA LUPULUI

— FABULĂ —

de: VASILE MILITARU

Impărat fiind pe vremuri, lupul, — stre înțeleaptă și milos cu toți supușii, — a făcut o lege dreaptă, Prin a cărei rînduire — print'un foarte bun cuvînt, — O livadă înflorită, cum nu s'astăzi pe pămînt, Hotărît a fost să fie socotită ca LOC SFANT, Pentru că'napoia vremii cu trei veacuri și mai bine, Ar fi fost pe-acea livadă Minăstire de albne...

Astfel, — era scris în lege, că'n acea livadă verde Cine intră, capu' și pierde: Fie miel sau fie ied. N'avea drept să'i calce iarba nici picior de patruped... Cel ce va'ntrănsă s'o facă, — hotărît era prin lege, Să primească pe spinare nu mai știi cîte ciomege, Iar apoi, — ca pîdă vie, — Jupuit pe loc să fie...

Cei dintîi căzuți în leasă și'n hîțăfai ca să'i jupoaie, Au fost niște căprioare, doi vițel și-o biată oae, Și cădeau pe rînd apoi: Cai, mioare, vaci și boi, — Cărora, chiar Impăratul, — milostiv cum numai el e, — Le lua'n primire zilnic nefolositoarea piele...

Într'o zi însă norocul nu știu cum a vrut să joace Și să facă astfel placul celorlalte dobitoace, Cîrl au prins pe iarba verde, în livada cea smîlțată, Vre-o trei lupi cu ceafă lată...

Duși fiind la jud'cată de trei boi, un miel și o oae, — Ca pe cei de mai'nainte, Impăratul să'i jupoaie, — Înălțimea Sa, îndată ce văzu pe lupi în fiare, Către vitele cornute, a tunat cu voce tare: — Cum, nemernici și mișel, Îndrăzniți a crede oare să jupoi pe frații mei?... — Doamne, au călcat livada... — cuteză un bou să răd... — Tac, că te jupoi îndată... Boul a tăcut, de frică... — Legea spune..., — zise oala, dar simți fiori prin seu: — Ce ai cu legea, dobitoaco; legea n'am făcut-o eu?..

Și pe frații puși în fiare librîndu-l, rînd pe rînd, Impăratul, cu iubire, i-a îmbrățișat, plîngînd...

Celelalte dobitoace au plecat tiptil apoi: Oala'n'til, pe urmă boii, iar mielul după boi, — Pricînd că, să nu calce în livada fără stuți, Legea'i numai pentru ele, însă nu și pîntru LUPU...

Răvașe Educative

Insemnările „Culturei Poporului“

Fariseul și Vameșul

„Doi oameni s'au suit în Biserică să se roage, unul Fariseu și altul Vameș.

Fariseul stând, așa se ruga întru sine: Dumnezeule, mulțumesc-ți, că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepti, precurvari sau ca și acest Vameș. Postesc de două ori pe săptămână, dau zecială din toate câte câstig.

Iar Vameșul de departe stând nu vrea nici ochii săi la cer săl ridice, ci își bătea pieptul său zicând: Dumnezeule, milostiv fi mie păcătosului!

Iată o pildă minunată de grăitoare pentru zilele noastre. Ea e tot atât de actuală ca și pe vremea Mântuitorului.

Fariseul și Vameșul sunt reprezentanții tipici a două lumi cu totul deosebite.

Unul mândru și'n port și'n vorbă își afișează cu îngâmfare gândurile și faptele pentru a se înalța în ochii lumii celalt doborât de truda grea a vieții, puțin înfășetor, plin de umilință, recunoaște că a păcătuit și nu îndrăznește să-și ridice nici măcar ochii la cer; dar cu înfrângere de inimă cere milostivirea Tatălui ceresc.

Cel dintâiu, Fariseul, în rugăciunea sa, se laudă că nu greșește cu nimic. El strigă faptele sale nu numai înaintea oamenilor ci și înaintea lui Dumnezeu ca și cum bunul Dumnezeu n'ar fi a toate știutor și deci nu i-ar cunoaște și lui inima și faptele.

Cel de-al doilea, Vameșul, nebăgat în seamă retras într'un colț al Bisericii, imploră mila și ajutorul Dumnezeesc întru îndreptarea vieții. Fariseul se roagă cu trufie, vameșul se roagă cu smerenie. Fariseul cuprins de mândrie uită de Dumnezeu și de oameni disprețuindu-i și se crede mai mult decât prețuște.

Dintre acești doi, Fariseul s'a întors acasă încercat de păcate, iar vameșul s'a întors curățit, căci cel ce se înalță se smereste, iar cel ce se smereste se înalță.

In această pildă Mântuitorul a zugrăvit fariseismul în trăsături neperitoare.

Și acest fariseism, plin de uriciune, se întâlnește deseori și în societatea noastră. Căci ce altceva sunt toți acei oameni cari își trâmbează faptele cu mare sgomot pentru a fi cunoscuți și admirați, sau cei ce-și atribue virtuți pe cari nu le au, sau cei ce se laudă cu bogăția, cu situația socială, cu rangul, ce sunt toți aceștia, decât niște farisei cari uită de Dumnezeu și de ceilalți semeni și nu se văd decât pe ei și faptele lor cu cari se fălesc disprețuind pe alții vameși cari în umbră muncesc își îndeplinesc datoria cu conștiință dar nu o strigă pe la colțuri ci în taină se roagă lui Dumnezeu să le facă inima cât mai curată și puterea de muncă cât mai neobosită.

Omul ori cum ar fi, bogat sau sărac, împărat sau nemernic trebuie să lapede de la el trufia, să nu se mândrească cu cea ce din mila lui Dumnezeu are și să nu uite că Dumnezeu mândrilor le stă împotrivă.

Mândria este o otrăvă care duce pe om la pierzare așa cum a dus o parte din ingerii și așa cum a dus pe strămoșii noștri.

Ia aminte, iubite creștine, ferește-te de fariseism, ca de o otrăvă omorătoare de suflet, dar nevoește-te a te împodobi cu frumoasa floare a smereniei care rodește sfînșenie și te apropie de Dumnezeu așa cum altădată a apropiat pe Vameșul din Biserică. Ea a fost temelia vieții sfinților noștri și prin ea și tu te poți ridica la cele de sus. Nu uita că bunul Dumnezeu numai celor smeriți le trimite harul său lucrător a tot binele și mai ales adu-ți mereu aminte de adevărul rostit de Mântuitorul cu privire la pilda vameșului și a fariseului că „tot cel ce se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smereste pe sine se va înalța“.

Pr. D. D. Achimescu

Cel mai prețios lucru pe lume, după o prietenie sinceră, care se găsește rar, să știi că este: Timpul.

Sboară el ca gândul și e vai și amar de cel care-l pierde fără a profita de el. Urmele pe cari le lasă timpul pe față, în casă și'n cuprinsul nostru sânt teribile, căci lovește fără cruțare și noi în loc să ne folosim de fiecare secundă, ne pierdem vremea cu nimicuri; apoi când vine bătrânețea ne plângem amar păcatele noastre.

Nimeni nu s'a convins până acum, că viața, care ni se dă când nu știm și ni se ia când nu ne așteptăm, este ceva imprimat temporal și că alături cu veșnicia nu prețuște nimic.

Feriți-vă cei cari știu profita de dânsa cu înțelepciune și cu răbdare și isbutesc să lase după dânsii o dungă luminoasă, arătând că odinioară, au trăit aici, pentru ei și pentru luminarea celorlalți.

Vai celor cari nici de casa, nici de familia lor nu poartă grijă. O.L. și mulți mai sănt! căci vișile răzbesc în noi repede și ne stăpânesc mai puternic decât virtuțile. De ce oare aceasta? Când noi sântem făcuți după chipul și asemnarea lui Dumnezeu? Poate că... fiind creați

din tină, am luat și hrănim în noi tot putregaiul mocirii; alt-lel de unde să fie în om: minciuna, lenea, hoția, beția, invidia, calomnia, falsitatea?

Dar ce m'a găsit de tăinuș cu tine despre acestea? Oare tu, îți pierzi vremea și-ți risipești banii zadarnic?

Hăm!.. Hăm!.. Fata mea, te rog să ai seama la vorbele mele, tăioase ca securea lui Mihai Vi-teazul, însă sînte ca ale poetului Grigore Alexandrescu, care știa să biciuiască și să înlereze toate vișiile și jafurile de pe atunci.

Ce să m'agăț eu de fulgerarea vremii care trece și de fulgerata vremei stinsă prin patemi o-menești? Ce! oare văzui ceva la noi de iar luai dibla și 'ncepui să scărțai?

Păi vezi bine că văzui. Te văzui pe tine pierzând vreme pe la Popeasca, Georgeasca, Niculesca, Petreasca, pe când acasă copiii se suiră pe garduri, dricuiră peste răzoarele de flori și brazdele de zarzavaturi, în grădina, rămânând cu lecțiile nelăcute; te lauzi la una din aceste femei sece, cartoforece, cum te plângeai de Andrei, spunând lucruri intime, cari nu trebuie să treacă de pragul casei, te văzui pierzând la masa verde 1000 lei și B.bilica fetița ta n'are ghet,

când știi că tu bărbatul tău de la Ianuarie, i s'a redus salariul. Păi bine e așa? Ce nu puteai face cu banii aceștia în casă ta? Ți e urât vrei să vezi lume? Dar i-a spune ce învățași de la lumea pe care o văzuși ieri și ce câștigași de la ea? Spune?

Dacă nu m'a nșel lipsa ta de acasă fu odată cu a lui Andrei. Ce bine vă nemerirăți! Părinți! știți voi ce va să zică asta? Știți voi ce să 'ntâmplă când grădinarul lasă grădina neudată pe arșița și baragiul lasă barca fără vele când amenință furtuna?

Câte viții nu se incuibă în copiii din cauza părinților cari risipesc și timp și bani; iar slugile rămân educatori laștarilor noștri; viitoarele femei pe care trebuie să se sprijine: Viitorul patriei noastre! Nici o jertă nu e prea mare, când e vorba de copilul tău; nici un timp nu e mai bine întrebuințat de când vezi de casa și de familia ta la care va să te gândești, minut cu minut, din ziua când ai zis; Da înaintea oficerului stări civile, care ți-a pus înainte toate datoriile de mamă și de soție și nimic despre: Masa Verde și despre Hai — Hui.

Baba Vișa

FOLKLOR

Cântec

I
La fântâna lui Ion
Toate păsările dorm,
Numai una n'are somn
(bis)
II
Și umblă din pom în pom
Și sboară din creangă'n creangă
Și strigă: „Ioane dragă“.

III
— „Limba 'n gură mi se leagă
„Cu un fir de iarbă neagră
„Vin Ioane și l' desleagă“.
Auzit de la bătrânul N. Patrașcu

Strigături

Foaie verde mărdomnesc
Cum mă 'mbăt mă fudulesc
Că am car cu patru boi
Și când colo n'am nici doi;
Că am oi și doi ciobani
Și eu n'am nici doi cărlani
Și în pungă nici doi bani!

Fetele în sat la noi
Toate cântă din cimpoi
Numai una-i mai cinstită
Dar și aceia 'i piclă!

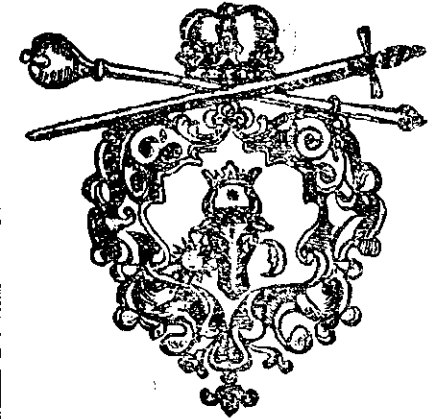
Nu mă călca pe chicior
Că eu știu de ce ți-i dor.
Nu mă călca pe ochinci
Că te văd și alți voinici!

Culese de I. Livideanu

Descântec «de năjit»

Năjitul cu năjitoarea.
Au plecat amândoi cu căroaia,
Trăznin, pleznind,
Prin aluni,
Prin grădini,
Și 'ntâlniră pe (cutare),
Și l' trăzniră:
Cu trăznituri,
Cu plesnituri,
Cu pâlăială,
Cu văjială,
Cu amețială.
Eu cu unt le descântai,
Cu ac galben le'nțăpai,
Pe seceră-i picăi
Cum adună seceră de culcă buru-
nenile, grăul, tulenii, paiele,
așa adună eu din urechile lui
durerile.

Se descântă cu ac galben în
unt și pică pe seceră încalzită și
apoi în urechi.
Spus de Ioana Băhulescu din
com. Zegaia-Mehedinți de 81 ani.

Pecete Domnească

Datine și credințe

1) Femeile care alăptează copiii, când fac abcese multe la piept, zic că-i cârțiță și ca să se poată vindeca trebuie să se ducă noaptea înainte de cântatul cocoșului la hotar după țărână și bat mătânii acolo. După ce au adus țărâna o moaie în apă, se spală cu ea și o duc înapoi.

2) In zi de sec nu i bine să dai în sat lapte sau brânză fiindcă îți merge rău la oi și vaci

3) In zi de sec nu trebuie să se spele la cap femeile, căci le mor bărbajii.

Descântec de diochi

Bulgăre, călugăre
Ia-ți traistele de pe umere
Și du-te'n cele sate
Căinii ar brăhui
Tu li-i trânti
Ele ar plesni
Tu ei din inimă
Din gene
Din sprâncene
Din unghii
De supt unghii
Din creștetul capului
Cum piere roua și spuma de
soare
Așa să plară durerile și strigă-
turile
Și pe dansul să-l lași curat
Precum maica-sa l-o făcut.
Auzite dela Moș Daria de 83 ani.
Eugen Lungu

Higienă. Primele teze de igienă își au originea deja dela 1468, la facultatea de medicină din Paris. (Vezi Revue scientifice 1882, pag. 553 și Dr. Crăinceanu: Igiena țaranului.)

Primul profesor de Igiena a fost HALLE, la 1794, la facultatea de medicină din Paris.

La noi, s'a introdus igiena ca obiect de studiu în învățământul primar, în 1864, printr'o lege a ministerului Instrucții publice.

Cea dintâi carte de igienă pentru seminar sau școală normală, a fost tipărită în 1873, la București, de Dr. N. Negură. Titulul cărții este: «Igiena publică și privată». Cea dintâi carte de igienă pentru școlile secundare s'a tipărit la Iași, în 1869 de Dr. G. Iuliano.

În literatura noastră, apare pentru prima dată cuvântul «Igiena», în 1831 în broșura doctorului Tavernier: «Amănunturi apărătoare și igienice pentru mizerere sau holera morbus».

Prima carte de igienă pentru popor apare în 1857, la București sub titlul de: «Curs de igienă populară de Dr. I. Baraș».

Prima carte de igienă militară, apare în București, în 1876 sub titlul: «Curs de fiziologie și igienă militară de Dr. Georgescu Dima, V. Popescu și Z. Petrescu (litografat)».

Prima publicație de igienă: «Povățitorul sănătății de Dr. Varnav», Iași 1844.

Prima teză de doctorat cu subiect de Igiena: «Dr. Agappi. Cercetări demografice asupra populațiunii României și în special a districtului și orașului Iași». București, 1876.

Vârsta. La ce vârstă oamenii mari au făcut cele mai mari descoperiri:

Jan Swammesdan avea 21 de ani când a descoperit globulele roșii în sângele de broască. (La 1658).

Darwin, a avut 29 de ani când a prezentat celebra sa lucrare asupra Originei speciilor.

Frederic Banting, a avut 31 de ani când a descoperit insulina (1923).

D-na Curie a făcut lucrarea sa asupra Radiului, la vârsta de 32 de ani (în 1890).

Lavoisier a avut 32 de ani când a găsit oxigenul. Schaudinn a descoperit microbul sifilisului la vârsta de 34 de ani.

Koch la vârsta de 39 de ani a găsit bacilul tuberculozei (1882).

Vitamine. Primul care a vorbit de vitamine, denumindu-le «substanțe X» a fost Dr.ul Nicolae Lunin, din Rusia (născut 1859).

Cismele. În Transilvania, edictul din 1638, al lui Rakoczi, opria pe țărani de a purta cisme. Legea s'a repetat în 1700 și a fost în vigoare până la 1848.

Dr. Negură crede că cismele sânt introduse la civili, de către militari.

Dr. G. Petrescu crede că de la Unguri și Poloni.

Latrinele. S'au introdus la Paris, prima dată, în 1513.

Medicina de azi. În discursul de deschiderea anului școlar 1928-9 la facultatea de medicină din Madrid, profesorul Dr. Rafael Molla, chirurg, a subliniat următoarele:

„Medicina a devenit un comerț. Medicul de azi nu e mai conștient de misiunea sa umanitară, socială și științifică. El e lipsit de idealism.

Lepra. Un nou tratament al leprei (boală despre care am scris și în această loaiie), a imaginat Doctorul Miguel A. Galan din Bogota (Columbia) El constă din injecții intramusculare simple sau asociate cu chaulmoogra, de iodur de plumb.

Statistică medicală. În Ucraina sunt 90 de dispensarii antivenerene la orașe și 130 la sate. Sunt 26 de sifilitici la 10.000 de locuitori și 3 la % de nebuni.

Extrase de Dr. Od. Apostol

3) Romanul Crăciunului Despre romanul creștin Ben-Hur

— Ți-aduci aminte? Cați ani au trecut de atunci?

— Cinci, răspuse Evreul, neluându-și ochii de la apă.

— Tu poți fi mulțumit, căci iată te-ai făcut frumos. Grecii te-ar numi desăvârșit. Dacă Jupiter s'ar mulțumi cu un Gauimede, ce frumos paharnic ai fi tu pentru Cezar! Dar spune-mi, Iuda, ce atâta interes pe tine cu venirea procuratorului?

Iuda își îndreptă ochii săi mari spre Roman.

— Da, cinci ani, răspuse el. Tu plecai la Roma, iar eu am rămas plângând, fiindcă țineam la tine. N'aveam dreptate oare?

Ei bine, tot pe Messala îl găseac acum?

Nările zeflemistului se mișcă, — Nu, nu; nu nu Gauimede— un oracol, Iuda. Puțină practică numai în meșteșugul tainelor și Delli te va primi ca pe Apolone însuși. Serios, amice, în ce nu mai sânt eu Messala de mai înainte? Nu pot să știu și eu?

Tânărul se roși sub privirea obraznică care nu l' lăsa în pace dar răspuse fără molițiune:

— Tu ai tras mult folos din lecțiunile profesorilor tăi. De la dânsii ai învățat multe, meșteșugul de a ascuți cuvintele. Dar Messala pe care acu cinci ani l-am părăsit niciodată n'ar fi jg-

nit pe un prieten... Fără îndoială eu știu, Iudeia nu mai este ce era odată, Ismail nu e arhiereul legiuit, cât timp nobilul Ana trăiește, totuși e un Levit, unul din aleșii care de mii de ani servesc Dumnezeului credinței noastre.

Messala îl întrerupse cu un ris mușcător:

— Ah! înțeleg acum. Ismail e un usurpator, spui tu, dar a crede un Iudumeu mai de grabă decât pe Ismail e a mușca ca o viperă. Pe fiul Semelei, ce va să zică să li Iudeu! Totul se schimbă, și cer și pământ, dar Iudeul nu. Pentru dansul, nu e nici mers înainte, nici înapoi. Ceiaea a fost strămoșul lui, aceia rămâne și el. Iată! fac un cerc în năsip.

Ei trase un cerc cu vârful degetului împrejurul degetului celui mare ca centru.

— Iată, în mijloc e templul, împrejur Iudeia. În afară de această mică întindere nu mai e

nimic de preț. Artele? Lui Irod îi plăcea să zidească, dar fu blăstămat. Pictura, sculptura? A te uita la dânsule și păcat. Poezia? E legată cu lanțuri de altar. A-fară de sinagogă, cine mai știe eloquența? În război, munca a șase zile voi o perdeți într'a șaptea. Iată viața noastră, și să nu rād eu de dansa? Mulțumit cu adorarea unui astfel de popor, ce e Dumnezeul vostru pe lângă Jupiter romanul, cu ale cărui așule noi înarmați călcăm universal! Hillel, Simeon, Șamai, Abialion (nume de mari rabi evrei), ce sânt aceștia pe lângă maestrul care ne-au învățat că tot ce poate fi știut merită să se știe?

Iudeul se rădică cu lafa aprinsă.

— Nu, nu; stăi, Iuda, stăi, strigă Messala întinzându-și mîna.

— Dar tu îți bați joc de mine.

— Ascultă mai departe. Eu

ți sânt recunoscător că te ai întors să mă vezi. Vom lega iar prietenia din copilărie. Fără îndoială însă, m'am schimbat mai mult de cât tine. Cele din urmă cuvinte ale profesorului meu de retorică, la plecarea mea din Roma, îmi răsună încă în minte: «Mergeți, fiți mari, amintiți-vă că domnește Marte și că Eros și-a câștigat vederea». El voia să spuie că iubirea nu e nimic, ci războiul e totul pe lume. Așa e la Roma. Căsătoria e cel întâi pas spre despărțenie. Virtutea e numai o marfă de negustor.

Cleopatra murind, își lăsă moștenire farmecele ei, și e răzburată în fiecare casă de Roman, ea își are câte un urmaș. Așa merge lumea, Jos Eros, trăiască Marte!

Eu voi fi militar, dar tu, Iuda, mi i milă de tine! Ce poți ajunge tu? De la școala la sinagogă; de la sinagogă la templu; pe urmă — ah! cea din urmă glo-

rie! — un scaun în Sinedriu. O viață fără perspectivă... Pe cînd eu...

O flacăra de mândrie strălucii în ochii săi.

— Lumea nu e încă cucerită... Câtă glorie înaintea noastră.

Glasul său își luă ironia de la început.

Un șir de lupte în Africa, altele în contra Scitilor, pe urmă... o legiune.

Cei mai mulți se opresc aici, eu însă nu. Pe Jupiter! eu aș schimbă legiunea pe o prefectură. Ia gândește-te la viața din Roma, banii, vinul, femeile, jocurile, poezii paraziții pe la cspete, intrigile de curte, zarurile, se țin lanț tot anul. Mi-ar trebui o grasă prefectură. O Iuda, Siria e lângă noi! Iudeia e bogată, Antiohia o capitală de zei. După Cirenus vin eu la prefectură, și tu... lasă că împărțim.

Un asemenea limbaj ar fi

plăcut la locul său de naștere, intelectualilor de la Roma. Iudeului însă, deprins cu vorbirea solemnă chiar și în vorba obișnuită, îi era supărător și dureros. Mai mult încă, el aparținea unei rase ale cărei legi, obiceiuri, apucături, fel de gândire, opreau vorbirea ușurată și zeflemistă.

Aerele murete ale lui Messala treptat-treptat îi înpinseră mânia la cuțite. Pentru Iudeul din timpurile lui Irod, patriotismul era o patimă sălbatecă, ușor acoepertă de îndeletnicirile zilnice și așa de strâns legată cu istoria, religiunea și Dumnezeul, că cea mai mică încercare de a le lua în răz era de ajuns ca să-l aprindă. Iudeul se ridică.

— Nu ți-am dat destul, zise Romanul, sticlindu-i ochii. Ei bine, vei fi arhieru.

Iudeul mănios se întoarse să plece. (Va urma)

Răul cel mare...

Nenumăratele glasuri ce se ridică pentru înlăturarea viermeului ce roade învățământul nostru primar sunt glasurile mucenicilor ce și înțeleg înalta lor misiune, sunt glasurile celor ce nu voiesc a purta numai numele de învățători, ci, ale celor ce voiesc prosperarea neamului, a școlii și culturii românești. Fără a ascunde adevărul, trebuie să recunoaștem că învățământul nostru primar nu dă roadele așteptate; încezește.

Și slava D-lui I. Avem atâtăa localuri frumoase, ridicate cu multă sudoare; iar în fiecare local avem: maiștri și ucenici.

Deci avem: școlae și învățători.

Păcat însă că aceste cămine rămân numai niște ziduri reci și umede, fără ca în ele să vibreze glasul propovăduitor de bine al învățătorului. Entuziasmul, devotamentul și elanul de care erau însufleții învățătorii noștri de altă dată se duce, se vestejește văzând cu ochii. Rar mai găsești un învățător dornic de muncă.

Învățătoria de azi, e lipsită de dorința de a munci întins, căci preocupată de satisfacerea nevoilor și lipsurilor materiale, așteaptă sosirea unor zile mai bune — ca cerșetorul ce așteaptă trecătorul mil. s-a-l dea un ban uitându-și de misiunea lui.

Imi răsare în minte un fapt: Era prin luna Mai 1927, ora 7,30 Plec la școală. Ajung; abia deschid ușa cancelariei când văd un coleg plângând. Îl întreb de ce plânge și-mi dă durerosul răspuns al unui copilăș: «Mi-e loame!»

Iar acum, deși suntem în luna Ianuarie 1929, avem învățători

la școală care funcționează din Octombrie și până în prezent n-au primit nici o chitanță de salariu! Pot dovedi oricând și oricui!

Apoi, cu învățători nemăcași și neimbrăcați nu putem avea o școală românească bună, învidiată de vecinii vrăjmași, cu ochii înjecți după bunurile și drepturile noastre.

Când din cei 2500 lei ce primește ca salariu și nici pe aceeași la timp — n'ai ce îmbrăca și mânca, să vi se mai ceară entuziasm, devotament, sacrificiu pentru școală, pentru neam, pentru țară?

Cu toată lipsa de bucate, un sătean pe care vreau să-l iau servitor la școală mi-a spus: cu o leată de 400 lei lunar, nu vin nici să deschid ușa școlii.

Sărmane învățători!!!

Un servitor nu-i mulțumit cu 400 lei lunar, iar tu după ani întregi de suferință, ai ajuns să înduri și mai mare suferință.

Durere, de trei ori durere!

Pre bine să se priceapă și să înțeleagă și cele mai strâmte minți că disproporția isbitoare dintre lejurile învățătorilor și scumpetea actuală numai însuflețire nu poate da învățătorului.

Trebuie să se înțeleagă odată că una din cele mai imperioase nevoi este îmbunătățirea situației învățătorului cât mai neîntârziat și necondiționat.

Nu mai atunci învățătorul va munci cu drag, și-și va face datoria fără a mai fi nevoia de o întreagă cohortă de organe de control.

Până atunci să nu se ceară sacrificiu învățătorilor.

Dem. Dașoveanu-Carpen inv.

ENERGII SUFLETEȘTI

de CONSTANTIN MUREȘANU

SCHILLER (1759-1805)

În tinerețe a avut o sănătate subredă; de aceea cu durere, renunță Schiller la cea mai nobilă misiune: Altarul idealului tinereții. Rămâne totuși, în cursul vieții, preot credincios al Idealului; și legendarul Prometeu, aduce din împărăția cerului, lumină, nobleță și avânt spre libertate, aduce drepturile omului, în lumea robilor; ales par'că anume de Dumnezeu spre acest scop, în truchipează Schiller numai suflet, esență de suflet, suflet cheltuit pentru cauza umanității. Schiller a fost marele poet și predicator misionar al Europei moderne; sub vraja cuvintelor sale profetice, încep să se clatine prejudecățile evului-mediu: prostia învechită se oprește o clipă în loc; ob-răznicia tiranilor asupritori se clatină; iar noroadele însuflețite de scrierile acestui mag modern, intră'n drumul libertății politice, sociale și morale; sufletul european crește în demnitate și putere, și se mișcă cu îndrăzneală în calea progresului. Dela marele reformator și educator al maselor avem lucrări filosofice și estetice; apoi, poeme cu adânc conținut pedagogic și drame celebre, cunoscute în largul planetei noastre; cu o generozitate aproape fără egal, închină nu numai Germania, pat'iei lui, ci și altor țări câte o piesă de teatru: așa de exemplu, îi dăruiește Elveției: «Wilhelm Tell», Franței: «Die Jungfrau von Orleans», Spaniei, «Don Carlos», Angliei: «Maria Stuart», Rusiei: «Demetrius», Austriei: «Wallenstein», Italiei: «Fiesko» și «Die Brut von Messina».

Eroii dramei schilleriene sunt de obicei masele populare, ori supra-omul, cari prin forța idealului transformă un mediu social. Scriisul lui Schiller se adresează celor mai deosebite categorii de oameni: începând cu țăranul elvețian, căruia i-a scris «Evanghelia Libertății» și sfârșind cu înțeleptul dela Weimar. De aceea înăruirea lui Schiller a fost covârșitoare. Goethe rămâne până către sfârșitul vieții Goethe, adică geniu «Realității Idealizate», datorită lui Schiller, omul «Idealului Realizat», în opere fără de moarte, în uzine de Ideal.

«Nu poate fi ceva mai înalt — ne spune Beethoven — decât să ne apropiem mai mult decât alți oameni de Dumnezeu și de aici să răspândim razele divine în lumea muritorilor». Acei cari au nevoie de înălțare spirituală, de întinerire înțeleaptă, de forță morală, cu o vorbă de dinamizare creștină a sufletului — să citească pe Schiller!

Cugetări alese

Niciodată n'a fost vreun om mare, fără sufletare divină.

Omul este creat liber; omul este liber, chiar de s'ar fi născut în lanțuri.

Munca este podoaba cetățeanului, binecuvântarea e răsplata ostentivă noastră; dacă pe rege îl onorează demnitatea sa, pe noi ne înalță hărnicia mâinilor.

Cea mai dumnezeiască victorie este iertarea.

Sunt două drumuri în viață: al idealului și al morții.

Clipa i așa de scumpă ca și viața unui om.

În pieptul tău sunt stelele norocului tău.

Din orice primejdie scapă acela care cu minte sănătoasă, se încrede în Dumnezeu.

Nimic în lume nu nefericește mai mult decât frica. Răul, care ne lovește rareori, adesea nici când așa de dezastruos ca acela, de care ne temem. Omul s'ar apropia mai mult de Dumnezeu, dacă prin educație ar scăpa de frică.

Pământul are loc pentru toți.

Iubire să semene acela, care vrea să culegă lacrimi.

La prudență drept călăuză! Aceasta este țaria înțeleptului...

Adevărul există pentru cel cuminte; frumosul pentru o inimă simțitoare.

Culturalizarea Satelor

Sub acest titlu, d. N. C. Dărvărescu scrie în mai multe numere din «Curentul», cerând înființarea de agenți culturali care să aibă în grijă lor răspândirea culturii și întreaga lucrare de propagandă culturală la sate. De ce acesta? Pentru că cei întrebuiți pînă acum în acest soi de lucrări nu și-au putut îndeplini ținta.

S'a văzut din experiență că școala și biserica n'au corespuns nădejdiilor ce s'au pus în ele pe tărâmul cultural și economic și nici nu se putea, de altfel, să corespundă pentru că școala așa cum este organizată, are în vedere numai pe copil, numai instrucția acestuia și «cu trepte formale nu se ajunge niciodată la fericierea unei națiuni», scrie undeva d. N. Iorga; iar biserica n'a putut-o face, pentru că preoții până acum câțiva ani s'au mărșăluit — unii se mărginesc încă și astăzi — numai la oficierea slujbei religioase. În acest caz, planul oficial de culturalizarea poporului ce s'ar alcătui, — or ar trebui să fixeze atribuțiile școlii și bisericii — ale învățătorului și ale preotului — în așa fel ca să dea în mod sigur bune rezultate — ori mai bine, să îngrijească de înființarea unor școlae speciale, cari să formeze agenți culturali, câte unul în fiecare comună, cari să aibă ca primă și singură ocupațiune munca pentru ridicarea poporului, trebuind să fie ajutați în activitatea lor de preoți și de învățători, cât și de organele administrației comunale. Ba s'ar putea merge și mai departe: agentul cultural ar putea fi și agent agricol, având, — după cum s'ar zice «cartea n' cap și sapa n' mână». Locul cel mai potrivit, unde s'ar putea pregăti asemenea agenți, ar fi unele școlae normale.

Nu numai școala și biserica, dar nici alte așezăminte scrie d. Dărvărescu (mai la vale) n'au putut izbândi în calea aceasta.

«Agentul cultural și agricol ar putea fi în sat și de zitar de carte, reviste și ziare populare și de păstorul bibliotecii comunale. Cu câțiva ani în urmă, Fundația «Principele Carol» a înființat depozite de cărți pe la bănci, depozite cari au rămas — aproape pretutindeni — nu numai nevândute, dar au rămas și necitite nici chiar de conducătorii băncii. Mai apoi depozitele au fost mutate la școlae ori biserici. Dar și acolo s'a așternut praful peste ele. Agentul cultural, fiind și depozitar de cărți, reviste, ziare, etc., și-ar amenaja, lângă școala ori biserică, — acolo, unde ar fi cămin, la cămin — o casuță la ferestrele, căreia și-ar rândui frumos cărțile.

Cum sarcina de bibliotecar cere pregătire și pricepere — în Bulgaria sunt cursuri speciale pentru bibliotecari, iar în America școlae, întreținute de miliardarul Carnegie — școlaele ce s'ar creia la noi pentru pregătirea agenților culturali, ar trebui să dea o mare importanță acestei pregătiri, căci numai astfel satele de mil de cărți din bibliotecile rurale ar fi scuturate de praful sub care zac și întrebuițate cu mult folos. În acest fel, agentul cultural, ar fi și propagandistul cărții. Dacă sâtenii nu l'ar căuta, dacă nu i'ar cere cărți, iar căuta el pe ei, vorbindu-le și deșteptându-le interes pentru ele, tot el, ar trebui să țină în liereare sărbătoare — pe lângă predică, zicăr, rostită de preot sau de învățator — che o conferință tratând despre nevoile locale, iar Sâmbăta seară sau Duminica — împreună cu preotul și învățatorul — șezători cu sâtenii și ar organiza din cînd în cînd serbări cu cântecc și jocuri naționale».

Dar va merge pe calea aceasta? Știm noi? Mai degrabă credem că vom mai împănă țara cu slujbași. Adică de ce agentul cultural va fi mai de ispravă decât învățătorul și decât preotul? E din alt a-luat? Va avea numai această slujbă?

Noi știm că, pe unde au fost oameni de inimă, au făcut și așa. Școala și Biserica au izbândit pe unde au avut apostoli în sântul lor.

Către cei înțelegători

Astăzi când de pretutindeni se ridică valurile materialismului amenințator, suntem datori toți celor înțelegători să aruncăm în sufletul săteanului cuvântul blând al Domnului Hristos să reinviem credința pe care spiritul diavolesc al unor vremuri nemiloase, a înabușit-o. Alcoolul își cântă astăzi marșul de triumf de-alungul satelor noastre, iar luxul și pornografia înamoțește sufletele și sapa tradiția care a format trănicia existenței noastre în scurgerea veacurilor.

Aceasta se face din intenția criminală a celor streini cu sufletul și trupul de felul neamului acestuia și se petrece sub ochii noștri, mai mult cu concursul nostru.

Un concurs pasiv, căci pasivitatea noastră nu-i decât o aprobare, și altul activ pornit din in-conștiență. Trebuie să facem să pătrundă gândul dumnezeesc în sufletele întunecate și aceasta nu o vom putea înlăptui de cât prin cultură. Să rostogolim un strop de lumină mai mult în sufletele calde ale celor neîmpărtașite din taina sfântă a culturii. Ea e cheia tuturor problemelor. Înțelegem prin cultură nu numai cunoștințele necesare, avantaioase vieții, ci modelarea sufletului omenesc potrivit cuvântului Domnului: iubește pe aproapele tău ca pe tine însuși.

Sufletul nației e nedesjelenit încă și prielnic pentru toate însă-mănțărilor. Numai să se găsească cari să arunce sămânța bună. Nu dela tribuna parlamentelor sau dela sociul statelor unde obicinuul să ne bătăm cu fraze tricolore se va face aceasta ci din inițiativă privată, din muncă intensă pe care trebuie să o depunem fiecare acolo unde e nevoia de îndreptare — la sate. Trebuie să deschidem ochii, căci ne ducem spre ruină.

Vânturătorii internaționali, fără țară și locaș stabil, lucrează în

umbră și ne pregătesc lovitura! Zi cu zi, ceas cu ceas, ei picură în sufletele noastre otrăvă și efectele le vedem. Ce sunt reportajele terentiste și năvala excesivă de supraproducție a Tiribombelor, Zdrăng-Zdrăngurilor? Ce sunt cele 200 de mil de circiumi cari otrăvesc Iugrozitor In-treaga Moldova? Burghizezimea orașelor e aproape streină — iar cea românească și-a vijiat sufletul sub influențe neferte. Să ne păzim ca pacostea să nu ne inunde satele. Să nu așteptăm intervenția satului, căci are alte greutăți.

Trebuie o mobilizare a conștiințelor celor văzătoare. După marea reformă agrară, după satisfacerea nevoilor materiale naționale cere lumină. Nu vom face aceasta, țăranul va căuta să-și facă singur acest lucru și ca atare va primi tot ce i se va da de către cei ce ne păzesc în umbră. Numai așa se explică răspândirea gazetelor criminale, a pornografilor și a diverselor secte religioase.

Satele din raza orașelor grație influenței nenorocite a notațiilor, a modelu au început să se instrăineze cu totul.

Cultură cât mai multă cultură și coborîți în sufletele țăranilor pe blândul Iisus și mântuirii ne va veni — A dormi pe lauril câștigate de cele 800.000 de suflete aduse jertfă împlinirii visului de aur, cu tricolorul sub cap cum a spus cineva, am fi mai mult decât criminali. Biestemul vieților sacrificate ne-or urmări la tot pasul, iar istoria ne-ar rezerva cel mai urât capitol al căderii ce-a suferit un popor vreo-odată.

Iată ce trebuie să facă cei înțelegători și trebuie să ne grăbim în această direcție cât mai este vreme, căci răul devenit obicei și intrat în tradiție nu-l vom mai scoate niciodată.

Aristide Dobrescu

D-I Liviu Rebreanu și Teatrul

Când vrei să moralizezi teatrul. — De mult se scrie, și de oameni de mână întâia în materie de estetică și critică literară că teatrul de azi a ajuns o școală a sensualității și că primește cu mare plăcere literatura de bordel pe scenele lui. Un mare material a strâns în această privință un vrednic publicist românesc, d. Horia Petra-Petrescu din Sibiu. Acum câțiva ani, un număr din Bul tin era plin numai cu materiale de acest fel.

A venit și la noi un bărbat care își dă seama că teatrul nu poate merge pe calea aceasta, în care intrase, se vede, și teatrul românesc. E vorba de d. Liviu Rebreanu, cunoscutul scriitor, care a fost numit de curând director al Teatrului Național din București. Se vede că domnia sa nu se împacă cu unele mor-

vuri care au pătruns și în lumea teatrului românesc, căci îl vedem atacat tocmai pe această temă în unele ziare ale noastre. A fost atacat în «Curentul» în mai multe numere tocmai pe motivul că ar vrea să introducă în teatru rânduială morală vezi nr. din 14 Ian. a. c.)

Iată pentru ce lovește lumea! Nu este însă aceasta o pricină de a înceta un lucru început în puterea unei încredințări care te stăpânește. De aceia d. Rebreanu să stăruiască în această cale, fiind prea înrădăcinat în gândul că numai în felul în care s'a apucat să lucreze teatrul poate fi o uneltă de civilizație și propășire. Teatrul dă înapoi omenirea, dacă el este numai organ de sensualitate și de cultivare a pornirilor dobitocești.

As.

BLANA LUPULUI

FABULĂ

de Vasile Militaru

Outer la paltonul unui om hrăpăreț, într-o țară, Unde soarele dreptății n'avea vreme să răsară, — Blana unui lup, odată, Negra și tristă, — cîcă Suspina ling'o pisică:

— Hei, surată, — zicea blana, — cum vrei tu să nu măi plîng Pe sârmanu'n patru labe ce m'avea pe vreme în crîng? Stee cine vrea, cuvîntul să'mi asculte și să'mi spună: Judec drept sau sunt nebură?

Cînd învăluim un trup, Căru' oamenii'i zic lup, — De îndată ce sârmanul patruped, adulmecînd, Eșu'n lume, cînd și cînd, Toți îl huiduiau, surată, de și lupul, — nu prea blind, — Era pururea slămînd!

Azi îmbrac un om de vază, cu obrăzil ca două maci, Care fură, zi și noapte, truda bieților săraci; Imbuibat care, ducîndu și viața noma'n chef și cîntec, Tot mai mult, pe zi ce trece, scade'n duh și crește'n pîntec.

Și pe omul ăsta lacom, care'n setea lui de bani, Sculpta'n lacrima vădăni înhorită de orfan.

Nimenea nu'l huiduiește ca pe lup cînd e'n codraș, Ci pe unde vrea să treacă, Toată lumea i se pleacă

Ș'i'l cîntăște, pe măsură ce el fură mai mult aur!

LIMBA ȘI CULTURA

Ca să înveți, trebuie să înțelegi. Ca să înțelegi, limba trebuie să fie ușoară, fără întortocheri în rostire și fără strănisme.

Noi de mult spunem și scriem lucrul acesta. Dar cei cu inoărire nu se dau bătuți. Iată acum însă mărturisirea unuia care spune că nu putea învăța din pricina limbii prea înalte în care-i vorbea profesorul. Lucrul acesta îl citim într'un articol al d-lui

Ilie Mihăilescu, profesor de școală primară în Brăila, care scrie în «Curentul» (13 Ianuarie a. c.) «profesorul nostru... ne ținea cursuri» (la școala normală) mai ceva ca la universitate, într'o limbă plină de neologisme și technisme din cari nu înțelegem și nu ne alegem cu nimic».

Iată mărturisirea verde că limba pocită care se întrebuițea acum păgubește însăși răspândirea învățării.

SERBAREA DATINELOR CREȘTINEȘTI LA VASLUI

Urmărim de ani în șir, activitatea casei naționale «Viitorul» din Vaslui, care a ajuns la realizări admirabile, reușind și în acest an să ne facă să trăim clipele unui duos trecut, când frumoasele noastre datine, erau cinstite și prețuite de toți.

În adevăr ziua de Duminecă 23 Decembrie a. c. n'a fost numai o încoronare a activității culturale din acest an a C. N., ci mai ales o biruință a sentimentului de solidaritate, f'ă cu un an trecut așa de evocator, o reînviere a comoarei de amintiri cu care se mândreau strămoșii noștri.

ducând cu ei în mijlocul satelor, ideea reînvierii acestor datine.

Comitetul casei naționale se poate felicita, de această minunată colaborare, iar școlile se pot mândri cu elemente, de talia D-lor profesori D. Cotoranu, directorul școlii normale și P. Pricop, directorul școlii de meserii, care secondați cu multă pricepere de corpul profesoral, au cules roadele unei înțelegeri depline a vremurilor de azi.

De asemeni, întreaga noastră recunoștință, D-lui avocat Corneliu Meza, președintele C. N. și răscolitorul sufletelor din Vaslui, care organizând și în acest an activitatea spirituală, a încheiat ciclul șezătorilor, cetind articolul și «Gânduri de Crăciun», scris de distinsul cărturar, preot Toma Chiricuța, în revista «Fântăna Darurilor» și mulțămind calduros colaboratorilor și mulțămind adnc înțelegător.

Pentru întărirea decli a culturii de educație creștinească și curat românească, s'a desfășurat la Vaslui, în sala teatrului județean, într'un cadru măreț și impunător, serbarea și premiera datinelor creștinești, deținând în fața publicului extrem de numeros, diferite echipe special pregătite de școlile normale și meserii, de băieți.

A fost o fericită inspirație, atunci când a fost solicitat concursul acestor două școli compuse din elevi aproape numai de la țară, căci toate echipele au înfașșat cât se poate de corect și original: Colinda, Steaua, Plugușorul, Haiducii, Ursul, Capra, etc., stărnind admirația tuturor și

Premiile bănești, ce s'au împărțit cu această ocazie, au fost o prea slabă recompensă, față de mulțămirea și satisfacția ce a adormit în ochii și sufletul ex-cutanților și participanților.

Acestor doveză de muncă constructivă la Vaslui, sincere urări de propășire și roade cât mai bogate.

Valentin

O serbare frumoasă, creștinească, la Cluj

În ziua de 24 Decembrie 1928, a avut loc la spitalul militar din Cluj, o frumoasă serbare creștinească.

Din inițiativa societății «Cununa surorilor de Cruce» și cu concursul altor societăți locale: «Crucea Roșie», I. O. V., «Doamnele ortodoxe etc.», s'a aranjat un minunat și bogat pom de Crăciun pentru suferinzi acestui spital și Serbarea a fost autorizată de D-l General Comandant D. Papp, care a contribuit și moral și material la reușita ei.

După săvârșirea serviciului religios, la care răspunsurile le-a dat vestitul cor al profesorului de muzică Golumba, orchestra regimentului 83 Inf. a intonat imnul religios și «Trăiască Regele».

A urmat apoi cuvântul de deschidere al D-lui Senator Amos Frâncu, președintele «Frăției de Cruce» și a D-soarei Ana Pop, președinta «Cununei Surorilor de Cruce». S'a cetit o telegramă a M. S. Regina Maria și o adresă a D-lui Ministru de Război. D-l General D. Papp și

D-l medic șef al spitalului militar Cluj, medic Colonel Stănculescu Stan, au mulțumit celor ce s'au gândit la o atare mare sărbătoare creștinească și la ostașii suferinzi.

S'a procedat apoi la împărțirea darurilor (alimente), de către Doamnele respective.

Bucuria bolnavilor se citia în ochi. Din mijlocul decorului frumos al sălei — opera personalului spitalului — și a strălucirii pomului de Crăciun atât de încercat, apărea minunat luminat ca a unui înger păzitor — icoana M. S. Regelui Mihai I al României, frumos încadrat în verdeață, flori și steaguri.

În tot timpul distribuției darurilor, corul a cântat colindele armonizate de Dima, iar orchestra «Întru mulți ani trăiască».

Serbarea, spre regretul tuturor că nu a durat mai mult, s'a încheiat la orele 18. — Doamnele au împărțit darurile personal și celor ce nu puteau părăsi patul în plus le-a spus cuvinte de mângăire și ca adevărate mame.

TUBERCULOZA

(BOALA SEACĂ—OFTICA)

de Colonel Dr. Dimitriu-Mamant

In numărul trecut s'a vorbit despre:

Cum se face molipsirea?

iar astăzi despre:

Cum ne ferim de tuberculoză?

Am văzut că: toată primejdia ofitei vine de la bolnavii de oftică, pentru că răspândesc boala împrejurul lui.

Prin urmare, este cu mult mai bine să nu ajungem să ne îmbolnăvim de oftică. Dar, după cum am spus, pentru aceasta se cere să ținem în jurul nostru, în locuințele noastre și pe noi chiar, cea mai mare curățenie. Nu părăsim oftica niciodată acolo unde este curățenie peste tot cuprinsul gospodăriei, dela poartă până la beciu. — Văruirea locuințelor, cel puțin odată pe lună, spălarea cu leșie sau măturatul podelelor, cu cât mai des, spălarea rușilor, spălarea corpului, odată pe săptămână, opărire zilnică a vaselor de bucatărie și fierberea bine a laptei și lucrurilor de hrană, deprinderea de a mânca fiecare din vasul lui, cu lingura lui... de a bea numai din paharul lui, trebuie să fie pentru fiecare din noi un adevărat crez!

Priecum acum de ce obiceiul, dela țară, de a mânca cu toții dintr'un castron și aproape cu aceeași lingură, unul după altul... de a bea apă unul după altul din gura doniței sau a ciuterei dela fantă... de a nu se premeni decât la zile mari, fără ca măcar să-și spele corpul... de a avea, bine închise în ladă, un rând de vestimente, numai pentru sărbători iar în restul zilelor, la munca câmpului, de a purta nespalate aceleași vestimente murdare... de a nu cunoaște altă baie a corpului decât cea dela botcă... de a se spăla pe față cu apă luată în gură, de a nu spăla mâinile — niciodată — înainte de mâncare, de a se culca seara, fără să-și fi spălat picioarele, cu care a curețat ograda desculț toată ziua... toate aceste rele deprinderi, zic, ne duc încet și sigur, spre povârnișul ofitei.

Pe lângă toate acestea, locuințele strâmte și joase, în cari abia îți tragi sufletul, cu ferestruici mici, bătute în cue și lipite cu hârtie, cu perdele lăstate într'una ca nici soarele, nici lumina să pătrundă înăuntru... veșnic umede și întunecoase, pline de miros de mușca și de coceni de după sobă... cu podeala plină de găinițe de păsări și în care te înăbușă un aer veșnic închis și stricat... toate acestea nu pot întrine în sănătos plămânii săteanului gospodar, oricât de harnic ar fi el.

Apoi hrana puțină și rea, pentru că știți cu toții obiceiul dela țară: de a vinde la târg ouăle și păsările, pentru a cumpăra dresuri de frumusețe, iar în schimb de a mânca tot timpul mămăligă cu oțet și usturoi și numai la Paște și Crăciun o bucăciță de carne și pastramă!

Asemenea hrană, după o muncă istovitoare, pentru un corp trudit și rău finit, nu poate să-l ferească de sămânța ofitei, dragii mei, oricât de bun ar fi marele Dumnezeu, și oricât de puternice ar fi descântecile babelor și oricât de tare ar fi rachiul și basamacul cârciumarilor! — Nimic nu slăbește trupul mai mult și nu duc mai repede la oftică, decât băutura, când omul este prost hrănit, istovit de muncă, amărât de griji și de necazuri!

Bea bietul om să se întărească și să uite de griji și de nevoi, așa crede el, dar își bea sănătatea și punge. Să ne trudim să urmărim staturile bune cum păzim zisa Sf. Evangheliei, pentru că numai prin curățenie mare, prin lumină, prin aer curat, soare, hrană bună și cumpătate, în toate cele lumești, ne putem păstra corpul oțelit, ca să nu ajungem la oftică. Ori cât de mici și sărăcicioase ar fi locuințele noastre să lăsam, din zori până în noapte, ferestrele deschise, pentru ca aerul curat, lumina și soarele, care aduce căldura, să pătrundă în ele și să ne aducă sănătatea. O lume întreagă să miră: cum se face că la țară, deși aerul este curat, găsim totuși, atât de mulți ofticoși? Am spus-o și o repetăm că

pe lângă aerul curat, să cer și locuinți bune, curățenie mare peste tot, hrana bună și îndestulătoare. Luați aminte, dragii mei, și vedeți în jurul vostru cum, în alte țări, acolo unde gospodăriile au căminuri curate și gospodarii nu dau banii cârciumarului, oftica nu se bagă între oameni. — Dacă, din nenorocire, pentru că n'am păzit toate sfaturile acestea și nu ne-am ferit de răceală, vom avea în casa noastră vre un bolnav de oftică, atunci acesta trebuie arătat dela început, numaidecât, medicului, și pus să urmeze cu sfințenie toate sfaturile lui. — Chiar dela început, cel atins de această boală, trebuie să fie pus deoparte, să doarmă și să locuiască într'o încăperie aparte, să aibă lingura și strachina lui, să nu scoape decât numai într'un anumit vas plin cu apă sau cenușă, care va fi apoi, asvârțit pe foc. Și treaba aceasta s'o faceți și cei sănătoși; Când bolnavul strănută, să pună mâna la gură, să-și spele bine mâinile înainte de a mânca, să așezească și să scoată, zilnic, la soare, lucrurile din casă, să țină în deosebire ferestrele deschise vara, iar iarna, cât o putea mai mult, să stea în aer curat, pe care să-l caute ceva mai departe de sat, să se hrănească bine și să se odihnească mult.

Urmand, dela început, aceste sfaturi, cu puțină chelălăie își va recăpăta sănătatea, pentru că ce folos de banii ținuți în fundul lăzii... ce folos de pământ, de gospodărie, dacă nu este sănătate? Nu putem stărui și arăta în deajuns că, cu cât cel atins de oftică se va căuta mai de timpuriu, — până ce boala nu perdin rădăcini, — cu atât are mai mulți șorți de vindecare, pentru că este greșită părerea ce o aveți mai cu toții, dragii mei, că tusa n'are leac! Și cu cât cel atins de oftică va fi mai repede și mai bine pus la o parte de cei sănătoși, cu atât vor scăpa de molipsire cei din jurul lui!

Lucrul acesta a fost înțeles de mințile luminate pentru că Statul nu le poate face pe toate, s'a format în țară la noi, o «Societate pentru paza (profilaxia) împotriva tuberculozei», dar are prea puține mijloace pentru numărul mare de ofticoși din țară, care ar trebui — cei cu boala mai înaintată să fie cu toții îndepărtați în anumite locuri în care se clădesc, la aer curat și dulce, potrivit boalei, locuințe anume pentru acest fel de bolnavi (sanatorii). Este neapărat folositor, pentru noi toți, ca și voi sătenii să înțelegeți cât de mare bine v'ați face vouă însuși, sprijinind cu banul vostru, cât de puțin dar regulat, în fiecare lună, această muncă a pazei, împotriva tuberculozei!

În fiecare sat, în fiecare cătun, la biserică, în primărie, la școală ar trebui pusă câte o cutiuță, în care să se adune banul țărânului, primcipând fiecare că dând pentru adunarea la un loc și căutarea celor ofticoși, nu face decât să-și așere sănătatea lui însuși, și că chiar dacă ar părea că dă pentru altul, tot pentru el și pentru sănătatea lui dă.

Nu trebuie să uităm, dragii mei, că pe fiecare an această boală crudă secără mil de vieți omenești, cu osebite în țară la noi și nu atât din sărăcie și mizerie, cât mai ales din neștiință, care este dușmanul cel mai mare al omului! Ascultați aceste sfaturi, citiți le bine și voi și copiii voștri, trudiți-vă mai ales să le urmați cu sfințenie, și nu uitați că în alte țări luminate boala a scăzut mult de tot, tocmai pentru că locuitorii acelor țări s'au deprins să urmeze aceste sfaturi din moși strămoși și, mai ales, nu uitați că păzindu-le este numai pentru binele vostru și al urmașilor voștri, pentru binele și sănătatea neamului nostru.

Așa să vă ajute Dumnezeu!

Satele și evanghelia lui Hristos

Biserica lui Hristos, așezământul sfânt, pe umerii cărora se răzîmă viața și moartea, este menită prin pozițiunea ei sfântă pe care o are pe acest pământ, să ridice partea cea mai sfântă din creatura Dumnezeiască, sufletul omului, la înălțimea rostului acestei vieți pământești cât și acelei de dincolo de mormânt, făcând din această viață împăciuire fericită și o bună învoire între oameni. Este menită biserica mai mult de cât oricare pedagog din lumea aceasta să facă instruirea și educarea sufletelor omenești în spiritul normelor de bună purtare și disciplină, scrise cu litere de granit de către «omul» care sa răstignit pe Golgota.

Este menită biserica lui Hristos să vegheze cu un ochi strălucitor ca razele luceafărului din cer, să vadă cum sufletele oilor ei se conduc dela leagăn până la mormânt, pe toate cărările acestei vieți, ochii bisericii lui Hristos trebuie să pătrundă până în cele mai adânci fibre ale sufletului omeneș: să vadă putreziciunile, pirul și neghina și să privească curățind țarina și lăsând să înflorească și să dea roade bune grâul cel semănat curat de Domul.

Lumea și viața stă plină de suferințe. Suferințele sunt ca undele turbate ale mării, care se joacă cu bietele noastre suflete fără milă. Grijele, necazurile, indoielile, răul sub toate chipurile, ne împresoară la fiecare bătaie de ceas ca și cum o nouă durere, o nouă grijă ar fi gata să pătrundă în casa noastră Credința în popor, clasa de sus cât și clasa de jos, trăiește ca un dinte stricat care se clatină în gingie și stă gata să cadă.

Nu mă tem de loc când spun aceasta. Este o constatare bine întemeiată și pe argumente destul de puternice.

Nu mai vorbesc de răul care s'a incubat în sufletul clasei de sus, clasă cu mai multă judecată, ci vorbesc de răul care nu numai s'a incubat, dar s'a înrădăcinat adânc chiar în sufletul clasei de jos, poporul legat la picioare cu nojițe și obiele!

Acest rău s'a scoborât din înălțimile metropolei, colindând văi și câmpii și orice sătuleț a găsit în cale, găsind teren bun de cultură, a rămas să dea roade bune, plantându-se și transplantându-se în sufletele bieților țărani, curățându-i aci, bătându de sapă și cornul plugului; și au lăsat doina plină de duioșie și aducătoare aminte de vremuri de benenie și acum cântă romanțele artiștilor și artistelor din înalta metropolă.

Și au lăsat pacea și buna învoire și acum umblă cerându-se și pe la ușă judecătorilor și tribunalelor. Au lăsat la o parte iubirea sfântă care era odată între bărbați și femei și acum umblă prin divorțuri și despărțiri.

Acum legea civilă și bisericească numai este luată în seamă și tinerii, decât să se căsătorească legitim, cum este omenește și dumnezeiește trăiesc în concubinaj! În vremea de astăzi bărbitorii de cele sfinte, părtorii, instigatorii, martorii de meserie ne-supuși la datoriile lor religioase și cetățenești, nebagătoșii și seama pentru buna creștere a copiilor lor, neștiutorii de părinții lor și de autorități sunt cel mai rășlet sat de pe întinsul acestei mari Românie. Astăzi biserica este goală în Duminici și sărbători, iar cârciuma și cafeneaua este țixită de bunii noștri creștini ortodocși.

Astăzi vișoșii, bețivii, hoții, leneșii, desfrânații bătașii, avarii, lacomii, asupritorii și murdarii fac paradă.

Astăzi trăim vremurile în care binele, dragostea pentru aproapele nostru este ascunsă adânc în pământ. Dacă mo-

rala blândului Hristos este coșlețită de răutatea diavolească și o face să stea pe loc, înseamnă că mergem spre pierzare spre distrugere.

Putem să stăm pe loc când vedem toate acestea? Putem să rămânem nepăsători când doctrina adevăratelor Evanghelice ne ordonă să murim luptând pentru înlăturarea răului și în tronarea binelui, a cinstei, a iubirii unuia față de altul și de Dumnezeu? nu putem ne spune conștiința noastră. Cu toate acestea stăm pe loc nepăsători, așteptând trăsnetul din cer ca să ne răstoarne pământul și să piadă pe loc nepăsători, așteptând această direcție? Toți vor răspunde «preoții și învățătorii». Eu spun că nu numai preoții și învățătorii sunt datorii și obligați de conștiință să lupte pentru înlăturarea răului și îndreptarea pe drumul cel bun al omului din vremea de astăzi, ci și onorata metropolă în sânul căreia se fabrică legile, și onorajii demnitari și oameni de valoare ai țării, impunându-le legea supremă a Dumnezeirii și legea morală din sufletul lor, să muncească dându-și sufletul pentru îndreptarea pe calea cea dreaptă a omului din vremea de astăzi și pornirea lui pe drumul cel bun al învățăturilor pe care le-a săpat în piatră Hristos cu răstignirea lui pe Golgota. Orce știință din lumea aceasta, nu poate să ne asigure nouă progres, mai întâi moral și apoi material, de cât Evanghelia Domnului care luminează conștiința omului, ca steaua polară pe rășcituț care nu se mai poate orienta Dacă Evanghelia lui Hristos este izvorul vieții fericite pe acest pământ și dincolo de el, apoi de ce o înlăturăm tocmai pe ea, care ne asigură fericirea și mulțumirea pământească a acestei vieți? Razele Sf. Evangheliei nu luminează sufletele satelor, fiindcă sunt întunecate de pornirile rele, care ne vin dela «Înalta Metropolă și dela celelalte metropole mai mici.

Dacă biserica lui Hristos este menită să lupte cu vrășmașii pentru educarea și instruirea sufletelor, apoi trebuie ca ia să lupte și să moară luptând, căci aceasta este marea datorie.

Dacă biserica lui Hristos este menită, mai mult ca orice știință și pedagogie din lumea aceasta, să asigure un viitor fericit al acestei țări, prin îndreptarea pe numele cel bun al sufletului pornit spre rău, apoi să lupte, oii care ar fi stârșitul. Dar această luptă nu va fi încoronată de glorie, dacă ea, mai întâi, nu va căuta să zidească un zid de granit între oraș și sat, ca orice rău care va căuta să pătrundă în sufletul bun al omului să se isbească de acest zid. Puterea legii omenești este datoare ca mai întâi ia să dea concursul pentru această mare operă.

Ori câtă dragoste ar avea cel în drept pentru această luptă, se isbește de ușa cârciumei și a cafeniei, deschisă Duminică și sărbătoarea.

Ori câtă dragoste ar avea preotul și învățătorul să lupte pentru această înăfptuire, îl doboară curentul plin de microbii veniți dela înalta metropolă și din orașe.

Răul trebuie tăiat din rădăcina, ca și pirul dintr'un ogor, ca astfel odrăștește și iarăși prinde rădăcini.

Nu mai în depărtând răul, care ne duce spre pierzare și adoptând înăfpturile frumoase ale sfintei Evanghelii — mai întâi orașele și apoi satele, depărtându-se și mai departe, de bună seamă, că ne vom asigura un progres moral și material și vom trece fața acestei lumi vremelnice ca un pover cinstit, curat, sufletește, victorios și plin de isbândă. Atunci Româniea Mare — ar fi intrădevăr și tare, consolidată sufleteste, renăscându-se o, «România Nouă».

Dem. I. Ilicu-Palana

INFORMAȚII

Din Țară

In Comuna Scobinți din jud. Iași, într'o casă dărăpănată au fost găsiți înghețați o femeie și copilul său. Neavând cu ce să se încălzească au fost nevoiți să stea fără foc.

Câți nenorociți de aceștia încă vor mai fi, dar de cari nimeni nu se interesează.

In Iași s'a înființat un spital pentru funcționarii Ceferiști. Inaugurarea se va face la 1 Aprilie 1929.

In toată țara e ger și viscol. La București în ziua de 15 Ianuarie, a căzut zapadă destul de groasă, în unele locuri făcând circulația anevoioasă.

In Comuna Ungheni din jud. Iași sunt 1500 de locuitori. La acest număr se găsesc 51 de cârciumari, dintre cari abia zece sânt creștini.

Se spune că în România Mare avem 520.000 de cârciumi, iar școlii avem numai 32000 și biserici avem numai 18.000.

In județul Bihor din Ardeal, lumea a fumat în anul ce a trecut, totuși, în valoare de frumoasa sumă de lei 173 milioane.

In numărul trecut în articolul «DANIA», s'a pus vorba de lui General Savopol 67 ani; dar vârsta adevărată este 76 de ani.

Invalizii, orfanii și văduvele de război, mai au dreptul să călătorească pe drumurile de fier cu cartelele de reducere de 75 la sută, numai până la 31 Martie a. c. De la această dată cartelele trebuiesc schimbate.

Pe ziua de 1 Februarie c. toți tinerii, cari sânt contingentul 1929 sânt chemați sub arme.

Ministerul de Industrie și Comerț a aprobat bugetul pe 1929, însă-mând la venituri și cheltuieli suma de lei 47 milioane 600 mii.

In ziua de 14 Ianuarie, c; între stațiile Tâmba și Prunișor, o groznică ciocnire de trenuri. Sânt 3 morți și 2 gravi răniți.

Duminică 20 Ianuarie, c., se va sărbători la București; Aniversarea de 30 ani a promoției farmaciștilor din 1898.

In urma înghețării canalului Măcinului, lupii și-au făcut apariția. O haită a trecut Dunărea în timpul nopții atacând o turmă de oi.

Pentru aceasta s'a luat hotărârea să se formeze o vânătoare de lupi.

Din Străinătate

Mareșalul francez Foch de câteva zile se simte bolnav. Suferă de înăbușiri dureroase, din cauza unei boale de inimă.

Inginerii germani au născocit o mașină, cu care poate să oprească pe loc zborul aeroplanelor și a automobilelor la o înălțime de o mie metri în sus și la o depărtare egală de pământ. Aero-planul cade la pământ, ca o pasăre străpunsă de săgeată.

In Franța sânt 8 temnițe pentru copii. Copiii răi, cari nu vor să muncească sau să învețe sânt nevoiți să învețe unde sunt nevoiți să învețe o meserie. Libertatea o dobândesc numai după o hotărâre a tribunalului, iar comitetul temniței îngrijește ca liberatul să-și găsească o ocupație cinstită prin munca sa.

Un vapor chinezesc, s'a scufundat din cauza a furtuni. S'au înecat 350 persoane. Printre călători erau 30 femei și foarte mulți copii.

Unde duce sportul. Un avocat din Germania s'a dus cu copilul său în virstă numai de trei ani, la patinaj. Ghița rupându-se copilul și tatăl au căzut în copce. Inگریjitoarea copilului văzând pericolul s'a dus să-i scape, dar s'a înecat și ea.

După câteva ore s'au găsit trei cadavre, dintre care al tatălui și al copilului îmbrățișați.

Vedeți unde duce sportul..

RECENZII

D-na Smara Gheorghiu. Volumul de poezii: «Simfonii din trecut», apărut în anul 1928 și tipărit la tipografia ziarului Universul din București, Prețul 80 lei. De vânzare la toate librăriile, sau direct la «Universul».

Acest volum de 220 pagini conține 140 poezii, de o prețioasă însemnătate.

Autoarea, destul de bine cunoscuta scriitoare din București, în versuri bine încheiate, din fapte trăite în mijlocul naturii, prin originalitatea lor, își inspiră din primele versuri gustul de a le ceta cu amănunțime. Stilul curat românesc, impoșabil cu cele mai frumoase figuri, dau dovadă de marea activitate a Autoarei pe tarâmul poeziei.

Descrierea unei vieți de țară, dumbrăvele, câmpiile, pasărele și foșnetul frunzelor primăvara, te fac să trăiești o altă viață.

Plecarea rândunelelor și a corciorilor, crengile copacilor dispuși, covorul galben de frunză căzută, goul ce se întinde peste tot toamna, întocmite în versuri așa de plăcute, te induioșează.

Din cauza lipsei de spațiu, nu putem da câteva versuri, spre a le vedea cât sânt de frumoase.

Acest volum fiind scris în cuvinte curate românești; și-a găsit, cred, locul cuvenit în literatura noastră, așa că succesul meritat al autoarei trebuie să bucore pe toți și mai ales pe cei ce urmăresc dezvoltarea poeziei.

D. F.

FILOZOFIA

Filozofia este mama tuturor științelor, ea face pe om a se ocupa de toate lucrurile, îndeplinind la toate meșteșugurile și vrednic de toate științele pentru că prin ea ajunge la cunoștința tuturor lucrurilor.

Un filozof grec scria odată lui Ceres împăratul Lidiei între altele și următoarele cuvinte: «Să știi, Ceres că în școala Atenei nu învățăm a porunci, ci a ni se porunci și a ne supune; nu a vorbi bine, ci mai mult a ști bine a fine tăcere și împini cum se cuvine celace ne este dat; nu a ne răzbuna, ci mai mult a țerta; nu a ne face stăpâni pe puterea altuia, ci a da din a noastră celorlalți; nu a câștiga mult, ci a ne mulțumi cu puțin». Iată deci, în ce stă adevărata filozofie.

Cei dintâi filozof, care ni se face cunoscut este Tales, care pentru meritul și virtuțile sale a fost ales ca conducătorul înțelepților Greciei. Să zice că el este cel dintâi, (cu toate că e Grec), care a recunoscut nemurirea sufletului, că el descoperi Astronomia (cunoașterea stelelor) și că el a descoperit cauza eclipselor.

Între filozofii mai renumiți după Tales au fost cei cinci următorii și anume: Pitagora, căpetenia sectei, care se numi pitagorică dela numele lui. Școlarii lui făceau o ucenicie de cinci ani, în care vreme trebuia să ție o tăcere veșnică.

Al doilea filozof a fost Platon, capul Academicilor. Această sectă primi numele dela locul unde preda el lecțiile sale și care se chema academie. Trăi până la vârsta de optzeci și unu de ani; acesta fu efectul filozofiei sale.

Al treilea a fost Aristotel, căpetenia peripateticilor. El era școlarul lui Platon și preda lecțiile plimbându-se, de unde și școlarii primirea numelde peripatetici.

Al patrulea filozof a fost Zenon, care învăța într'un loc numit Stoa, de unde secta lui fu nu-

mită Stoică. Dintre toți filozofii păgâni, el a fost a cărui morală este mai curată și se apropie mai mult de morală creștină. El învăța că omul să fie nesimțitor în dureri, să disprețuiască bogățiile și să-și ție toată voința și toată buna sa aplecare pentru înțelepciune și virtute.

Al cincilea filozof este Epicur cel mai înlocat antagonist al stoicilor, unii au zis că el învăța că mulțămirea trupului erau i. r. tate și că bunul cel mai înalt stă în simțirea plăcerii. Alții însă au explicat filozofia lui în alt chip.

În sfârșit metempsihozoza (strămutarea sufletului) lui Pitagora ne pierde vremea; vârsta lui Platon ne încântă; preumblarea lui Aristotel ne desătează, melancolia lui Zenone ne sălbatăcește și neînfrânarea lui Epicur ne distrug. Cea mai bună filozofie este să ne cunoaștem pe noi.

«Da mihi Domine pauperem intellectum et divitem fidem». Dă-mi Doamne înțelegere sărăcă și credință bogată». (Sf. Augustin).

În adevăr ar fi lucru rău ca cineva să creadă că pământul stă așezat pe patru spinări de animale, după cum se mai găsește încă și astăzi mulți, care cred, dar este și mai dureros, ca după ce prin științe ne curățim de asemenea idei greșite să nu respictăm pe adevărata puteră a lui Dumnezeu. Așa stă și cu filozofia.